

[Kristen Amby.]

humanistiske Betragtning, som øvede en alt afgørende aandelig Indflydelse op til Aarhundredskiftet og umiddelbart derefter, ved at have vist os en større og en dybere og en mere organisk Virkelighed end den Virkelighed, som man hidtil havde hævdet var i Overensstemmelse med Livets Love. Det har han gjort, hvor han har virket ved litterær Kritik. Indskudsvis kan jeg maaske nævne, at der er vel næppe nogen af de store Digtere i Dag — ej heller en Mand som Johannes V. Jensen undtaget —, hvis Værdi Harald Nielsen som Kritiker ikke før nogen anden har fundet og henledet Opmærksomheden paa. Og han har gjort det, hvor han har virket i bredere Almindelighed for sit særlige Samfundssynspunkt. Han har gjort det i den Gerning, som han i 40 Aar har udført nationalt ved baade i Forhold til vore nære Naboer og i Forhold til andre at tale om Danmarks Skæbne og Væsen i Dag, saaledes at enhver Dansk heri har kunnet finde — jeg nævner igen parentetisk Bogen „Svensk og Dansk“ — et Forsvar for Danmark, som næppe nogen anden har kunnet føre, da det blev angrebet. Jeg nævner sidst, men ikke mindst, at for en hel Del af os blev hans Betragtninger og Argumentation afgørende med Hensyn til vor Stilling til Landets Værn og til Forsvarsspørgsmaalet.

I mangt og meget er jeg uenig med Harald Nielsen, saaledes som formentlig mange vil være det, men jeg maa hævde, at hans Indsats og hans Betydning, som efter Sagens Natur er gaaet gennem nogle faa, har været af saa afgørende Vægt i det danske Samfund, at det forekommer mig ikke blot rimeligt men rigtigt, at der gives Harald Nielsen en Hædersgave paa Finansloven. Hvis man i Anmærkningerne til Finanslovforslaget ser paa Listen over dem, som faar Hædersgaver paa henholdsvis 600 Kr., 700 Kr., 900 Kr., 1200 Kr., 1 800 Kr., 2 400 Kr., 3 600 Kr. og altsaa for en enkelts Vedkommende 7 500 Kr., maa man sige, at man forstaar egentlig ikke, man ikke for længe siden har fundet sig foranlediget til af sig selv at sætte Harald Nielsen paa Finansloven og give ham den offentlige Anerkendelse af hans Virksomhed, som ligger heri, og altsaa ogsaa den Understøttelse til hans Arbejde, som Pengene betyder.

Jeg havde haabet ved første Behandling af Finanslovforslaget at faa en Udtalelse fra den højtærede Undervisningsminister, hvorefter det ikke havde været nødvendigt for mig som Enkeltmand at

stille dette Forslag, idet jeg allerede da sagde, at hvis Ministeren ikke kunde tænke sig at stille et saadant Forslag, følte jeg mig forpligtet til at stille Ændringsforslag ved anden Behandling. Forholdet er jo det, som man vil vide, at selv om Ministeriets Ændringsforslag i Almindelighed først stilles ved tredje Behandling, er det umuligt for et enkelt Medlem at stille noget Ændringsforslag ved tredje Behandling, det kan kun gøres ved anden Behandling — ved tredje Behandling skal der 15 Medlemmer til. Jeg tror, jeg hermed har motiveret Ændringsforslaget; naar det sammenholdes med, hvad jeg sagde allerede ved første Behandling, mener jeg at have givet en holdbar Begrundelse for, at der ydes Harald Nielsen en Hædersgave og derved ydes ham den Anerkendelse, som ligger i, at man som Forfatter kommer paa Finansloven.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg maa fraraade at stemme for det Forslag, det ærede Medlem Hr. Kristen Amby har stillet om en Hædersgave til Forfatteren Harald Nielsen. En Hædersgave maa forudsætte, at den paagældende rager saa højt op over alle andre, at det betragtes som en Selvfølge, at netop denne Forfatter placeres paa en særlig Maade. Jeg gør opmærksom paa, at det ved det ærede Medlems Ændringsforslag ikke drejer sig om en almindelig Forfatterunderstøttelse, men netop om en Hædersgave. Ved Fastsættelsen af en Hædersgave er der jo ikke Spørgsmaal om, hvorvidt man er enig eller uenig i de Synspunkter, den paagældende Forfatter fremfører, saadan har Rigsdagens Stilling ikke været, Rigsdagen har gentagne Gange vist, at den kunde se bort fra Sympati eller Ikke-Sympati for en Forfatters Synspunkter og alene lade sit Standpunkt bestemme af, om det litterært set maatte erkendes, at Forfatterens Produktion var af en saadan Betydning, at den burde anerkendes paa en særlig Maade. Og det er ud fra dette Synspunkt, jeg mener, at der ikke kan siges at foreligge en Begrundelse for, at Forfatteren Harald Nielsen skulde placeres paa en særlig Maade. For nogle Aar siden nedsattes der med Tilslutning fra Rigsdagen et Udvalg, der hvert Aar ud fra sagkyndige Synspunkter gennemgaar de Ansøgninger om Forfatterunderstøttelser, der kommer til Rigsdagen, og afgiver en Indstilling til Ministeren; denne Indstilling danner derefter Grundlaget for de Forslag, der stilles ved Finans-